<u>רבן יוחנן בן זכאי [ב]</u>

עד עכשיו למדנו על דמותו של רבן יוחנן בן זכאי, על המידות הטובות שלו ועל המעשים הקבועים שלו: איך תמיד היה עם תפילין על היד ועל הראש, ותמיד לומד תורה, מגיע ראשון לבית המדרש ויוצא אחרון, לא ישן בבית המדרש, מקדים ואומר שלום לכל אדם ברחוב, יודע המון המון המון תורה, יש לו המון המון תלמידים, ועוד ועוד.

מכאן נתחיל לספר מה היה בימיו של רבן יוחנן, שהיה הנשיא של עם ישראל בימים הקשים של חורבן בית המקדש השני.

חז"ל מספרים לנו על המצב שהיה בישראל לפני חורבן בית המקדש.

כבר ארבעים שנה לפני שממש נחרב הבית, היו סימנים לחורבן המתקרב. וכך אמרו חכמים בגמרא:

ת"ר: ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה גורל עולה בימין, ולא היה לשון של זהורית מלבין, ולא היה נר מערבי דולק, והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליהן".

<u>נסביר</u>: "**ארבעים שנה קודם חורבן הבית לא היה גורל עולה בימין**" – ביום הכיפורים היו מביאים לכהן הגדול שני שעירי עזים, וביניהם עושה הכהן הגדול הגרלה, מי יהיה קרבן לה' ומי ייזרק מראש הר גבוה לעזאזל. כל זמן שבית המקדש היה קיים – הפתק שעליו כתוב לה' עלה לפעמים ביד הימנית של הכהן הגדול ולפעמים ביד השמאלית [אגב, בזמנו של שמעון הצדיק הכהן הגדול – תמיד היה עולה הפתק ביד ימין!]. באותם ארבעים שנה שלפני החורבן, הגורל לה' לא היה עולה כלל ביד ימין אלא רק ביד שמאל. זה היה כמובן סימן לא טוב.

"**ולא היה לשון של זהורית מלבין**" – היה סימן מיוחד ביום הכיפורים בזמן שבית המקדש היה קיים, סימן שמראה שה' סולח ומכפר על כל העבירות של עם ישראל. הסימן היה רצועה של צמר בצבע אדום, זה "לשון של זהורית", שהיתה הופכת ברגע הכפרה לצבע לבן! זה היה נס מיוחד, שמראה כמה ה' אוהב את עמו ישראל. ארבעים שנה לפני החורבן, הצמר היה נשאר בצבע אדום ולא מלבין...

"**ולא היה נר מערבי דולק**" – במנורת הזהב הגדולה שהיתה בבית המקדש היו מדליקים בערב את כל שבעת הנרות, בכמות שמן דומה לכל נר [כמות שמספיקה לנר לדלוק כל הלילה, אפילו בלילות הכי ארוכים]. היה נס קבוע בבית המקדש, שנר אחד מנרות המנורה – נר המערבי – היה נשאר דלוק הרבה אחרי שכל השאר כבו, למרות שהיתה בכולם בדיוק אותה כמות שמן! בהדלקת הנרות במנורה בערב הבא – היו מעבירים אש ממנו כדי להדליק את הנרות האחרים. זה היה סימן לכולם שה' אוהב את עם ישראל, "עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל" (שבת כ"ב:). באותן ארבעים שנה שקדמו לחורבן – היה נר המערבי כבה כמו כל שאר הנרות...

"**והיו דלתות ההיכל נפתחות מאליהן**" – ההיכל זה המבנה הגבוה שבבית המקדש, לפני קודש הקודשים. הגובה שלו היה בבית שני ארבעים אמות, כלומר כמעט עשרים מטר, שזה בערך גובה של בניין בן 6 או 7 קומות. להיכל היו דלתות, ולפני החורבן היו הדלתות נפתחות לבד, כסימן לכך שבעתיד יפרצו אותן וייכנסו דרכן אויבים. כך היה קורה שוב ושוב, "**עד שגער בהן רבן יוחנן בן זכאי. אמר לו** [רבן יוחנן להיכל]**: היכל, היכל! מפני מה אתה מבעית** [=מפחיד] **עצמך? יודע אני בך שסופך עתיד ליחרב, וכבר נתנבא עליך** [הנביא] **זכריה בן עדו: 'פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך'**"; לבנון זה בית המקדש, והנביא קורא למקדש ואומר לו לפתוח דלתותיו לקראת החורבן והשריפה שלו.

כפי שהזכרנו כשלמדנו על רבי צדוק – היה הוא מתענה כל אותן 40 שנה שלא תיחרב ירושלים. גם הוא ידע שעומד להיות חורבן גדול, ועל כך היה צם.

אלה היו הסימנים שהיו לפני חורבן בית המקדש. בע"ה בשיעור הבא נלמד מה בעצם גרם לחורבן.